

keresést, most pedig egy szimulációs programcsomagot dolgoztak ki e célra. Az oktatás a CD-ROM technika használatára is kiter.

Az online katalógus használatának mérvére és minőségére vonatkozó vizsgálatot folytattak le a fiatalabb oktatók körében.

/KOSKIALA, S.: New technologies and user education./

A LIVE-NET videokonferencia-rendszer könyvtári felhasználása

A Londoni Egyetem – hatvan különböző intézmény együttese – LIVE-NET videokonferencia-rendszere 1987 októbertől áll az egyetemi oktatás-mélyzet, köztük a könyvtárosok rendelkezésére. A rendszert a Londoni Egyetem (a szoftvert dolgozta ki) és a British Telecom (a hardvert adta) együtt fejlesztette ki. Optikai szállal köt össze hét pontot (öt kollégiumot és az egyetem számítógép-, valamint videoközpontját). Minden optikai szál négy videocsatornát és egy digitális jeleket vivő adatcsatornát képes továbbítani. A két legtávolabbi összekötött pont 40 kilométerre van egymástól. Az állomások közül bármelyik öt között színes képpel és hanggal egyidejű online kapcsolat létesíthető.

Más egyetemi részlegekhez hasonlóan a könyvtárak is élénk érdeklődést tanúsítottak a rendszer iránt. Az előkészítő megbeszéléseken arra jutottak, hogy a könyvtárak a használók, valamint a könyvtárosok képzésében tudnák a rendszert a legjobban hasznosítani, mégpedig az online keresés bemutatására és a továbbképzési programok segítésére.

A LIVE-NET lehetővé tette, hogy az egyik helyen bemutatott online keresést négy másik helyen egyidejűleg követhessék, s többoldalú párbeszédre kapcsolat alakulhasson ki az összekapcsolt helyek között (az előadó kommentálhatta a látványt, a hallgatók közbekérdezhettek stb.). Az első sikeres online kapcsolat a British Library BLAISE-LINE rendszerével és a JANET (Joint Academic Network) rendszerrel valósult meg. A következő kísérlet – ugyancsak Tele-video terminált használva – a DIALOG és a DATA-STAR adatbázisokkal kötötte össze a LIVE-NET rendszert. Az első sikeres online keresést a DIALOG adatbázisban valósították meg, témája az időjárás és hatása a kedélyállapotra. A keresési stratégia kialakításában, menet közbeni módosításában aktívan részt vettek mind a négy összekapcsolt hely hallgatói, akiknek különböző volt a képzettségük és a gyakorlati tapasztalatuk. Többségüknek csak az online rendszerekről volt némi tapasztalata, a telekonferencia-rendszerről azonban semmi.

A LIVE-NET nem az addigi oktatási módszerek helyettesítésére, inkább kiegészítésükre alkalmas. Lehetővé teszi az oktatási segédletek megosztását, valamint jelentős időt takarít meg mind az oktatásze-

mélyzetnek, mint a hallgatóknak. Főleg a kis létszámú, speciális érdeklődésű csoportok oktatásában nyújt igen jó lehetőségeket.

/YEADON, J. – DIBLEY, Sh. – BATTEN, A.: Library use of London University's LIVE-NET videoconferencing system. 4 p./

A kongresszusi irodalom az IFP-ben

A kongresszusok, ülések, szimpóziumok irodalma (előadások, programok, jelentések stb.) igen fontos a szakterületen való gyors tájékozódáshoz, de hozzáférhetősége, fellelésének bonyolultsága miatt gyakran szürke irodalomnak minősíthető. Az IFP (*Institut Français du Pétrole* = Francia Ásványolaj Intézet) mint kutatóintézet nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy az érdeklődési körébe vágó kongresszusi irodalmat a lehető teljességgel begyűjtse és feltárja.

Az IFP körültekintően készíti elő kutatóinak a kongresszusokon való részvételét is. Az intézet érdeklődésére számot tartó rendezvényekre vonatkozó és a legkülönbözőbb forrásokból (szaklapok, közvetlen meghívások, kongresszusi folyóiratok stb.) származó adatokat, amelyeket a CONGRES nevű, online hozzáférhető számítógépes adatbázisban tárolnak, heti tájékoztatóban is közreadja. A tudományos és az általános igazgatóság hagyja jóvá a kutatók részvételét a különböző rendezvényeken, azok jelentőségétől, az intézet fejlesztési politikájától, földrajzi helyétől stb. függően. A jelentkezéseket az ASSISTCR adatbázisában tartják nyilván. Az intézet képviselőiben részt vevő kutatóknak előzetesen jóvá kell hagyatniuk előadásaikat.

A kongresszusokon kapott, gyűjtött dokumentumokat le kell adni az intézet tájékoztatói és dokumentációs osztályára. Így lehet biztosítani, hogy az a szürke irodalom, amelynek egy része csak nagyon sokára (amikor már kevésbé érdekes), vagy esetlegesen, vagy egyáltalán nem kerül kereskedelmi forgalomba, vagy ki sem adják, könyvtári anyaggá, a kutatók számára feltárt dokumentumokká váljék. E dokumentumok szabványos bibliográfiai leírása bekerül az intézeti könyvtár számítógépes katalógusába (BUCH), amelyet éppúgy az INGRES adatkezelő rendszerrel kezelnek, mint a CONGRES és ASSISTCR adatbázisokat.

Az 1944-es alapítástól 1985-ig cédula formájú betűrendes és saját rendszerű szakkatalógusban tarták fel a könyvtár állományát. Ebbe a kongresszusi anyagokról a szerkesztő, a rendező testület, a rendezvény teljes és rövidített neve stb. alapján került cédula.

1985–87 között a számítógépes BUCH-katalógus nagyjából ugyancsak a fenti adatokat tartalmazta, az INGRES adatbázisba közvetlenül bevitt rekordok alapján. A bevitt adatok azonnal hozzáférhetővé válnak online üzemmódban. Az INGRES-ben azonban csak a karakterlánc alapján lehetett keresni, és ez nem volt kielégítő az évi 6000 rekord kezelésére.